О Б Щ И Н С К И С Ъ В Е Т – Ч Е П Е Л А Р Е

Р Е Ш Е Н И Е
№ 442

Взето с Протокол № 50 от редовно заседание на Общински съвет – Чепеларе, проведено на 29.10.2026 година.

ОТНОСНО: Приемане на План за действие на община Чепеларе за равенство, приобщаване и участие на ромите (2026-2027г.)

Общински съвет – Чепеларе като изслуша предложението на кмета на община Чепеларе, постоянните комисии по „Образование, култура, младежки дейности и спорт“, „Социални дейности, здравеопазване, жалби на населението и предотвратяване и установяване конфликт на интереси“ на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, във връзка с изпълнението на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030),

Р Е Ш И:

1. Приема План за действие на община Чепеларе за равенство, приобщаване и участие на ромите (2026-2027 г.), съгласно Приложение №1.

Общ брой на общинските съветници: 13
Гласували: 13

“ЗА”- 13;
“ПРОТИВ”- 0;
“ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ”- 0;

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ
СЪВЕТ - ЧЕПЕЛАРЕ: ……
/ЕКАТЕРИНА ПЕТРОВА/

СЕКРЕТАР: ……
/СТЕФКА СТАНКОВА/

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ

ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ (2026–2027 г.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият План за действие на Община Чепеларе за равенство, приобщаване и участие на ромите 2026 – 2027, наричан по-нататък План за действие, е в съответствие със Стратегия на област Смолян за равенство, приобщаване и участие на ромите (2024-2027 г.). Планът за действие се основава на приоритетите, формулирани в Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021- 2030) и Национален план за действие за периода 2024 – 2027 г. Планът за действие концентрира усилията на отговорни институции и неправителствения сектор на местно ниво да планират и реализират конкретни цели и дейности насочени към изпълнение политиките за приобщаване на ромите и на други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация на територията на община Чепеларе.

Основната цел при изпълнение на плана е създаване на условия за равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, чрез осигуряване на достъп до права, стоки и услуги, участие във всички сфери на обществения живот при спазване принципите на върховенство на закона и недискриминация.

В съответствие с Плана за действие за изпълнение на Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), настоящият план обхваща следните приоритетни области на действие:

- Образование;
- Здравеопазване;
- Заетост и пазар на труда;
- Жилищни условия и инфраструктура;
- Върховенство на закона и недопускане на дискриминация;

Настоящият план за действие задава конкретни насоки за изпълнение на местно ниво на интеграционни политики, насочени към граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация на територията на общината, като се цели повишаване тяхното благосъстояние, създаване на условия за включването им във форми на обществения, икономическия и културния живот, както и подпомагане процеса на развитие на Община Чепеларе.

Според официалните данни на Националния статистически институт (НСИ) от последното Преброяване на населението през 2021 г., разпределението на населението в Община Чепеларе по етническа принадлежност е следното:

- Българи: 5 793 души
- Турци: 17 души
- Роми: 5 души
- Други / Неопределени: 25 души

Данните потвърждават изключително високата етническа хомогенност на района, като самоопределилите се като българи съставляват огромното мнозинство от населението, което е декларирало етническа принадлежност при преброяването.

Настоящият документ използва името „роми" като обобщаващо както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

Приоритет 1: Образование

На територията на община Чепеларе функционират едно средно училище, една професионална гимназия по селско, горско стопанство и туризъм, едно основно училище, две детски градини и един център за подкрепа за личностно развитие. Финансирането на всички образователни институции се извършва чрез общинския бюджет, сградите и прилежащите терени са публична общинска собственост. Единствената социална услуга от резидентен тип за деца и младежи на територията на общината е Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания в с. Павелско за деца в риск от 3 до 14 г. с капацитет 10 места.

Предвид сложността на явлението „отпадащи ученици от училище“ и комплексното действие на причините – икономически /ниски доходи, нисък жизнен стандарт, лоши битови условия, безработица/; свързани със семейната среда /отглеждане на деца в непълни семейства, ниско образователно равнище на родителите/; образователни /ниска степен на училищна готовност, трудно усвояване на учебния материал, нередовно посещаване на училище/, Община Чепеларе работи в тясно сътрудничество с отделните институции, в това число и в рамките на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. За целта представители на Общината участват в сформирания от началника на РУО Смолян екип за обхват по определения от кмета на Община Чепеларе район на компетентност в града и селата в община Чепеларе и реализират дейности по обхващане в образователната система на

идентифицирани деца и ученици в задължителна училищна възраст, необхванати в образователната система, както и на деца и ученици в риск от отпадане. Едновременно с това общинска администрация администрира Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ), като извършва необходимите действия по проверка и актуализиране на адресните регистрации на незаписаните и отпадналите деца и ученици от образователните институции; извършва обработка на учениците в риск, подадени от директорите на образователните институции и всички необходими действия по изпълнение на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Поради малкия брой деца и съвместната работа на всички институции, се осъществява индивидуален контрол и задържане в клас на всяко едно дете. В редките случаи, когато се регистрира „напускане“ на училище в района, основната причина не е социална или етнокултурна (както в други области), а заминаване на децата с родителите им на работа в чужбина. Тези ученици не се считат за отпаднали от образователната система, тъй като продължават обучението си зад граница.

Оперативна цел: Намаляване на броя на преждевременно напусналите училище и осигуряване на равен достъп до качествено образование.

Конкретна мярка / Дейност	Отговорна институция	Финансиране	Ключови индикатори
Обхващане на деца от уязвими групи в задължително предучилищно и училищно образование чрез съвместни екипи.	Община Чепеларе, ДГ, училища	Общински бюджет / Национални програми / МОН	Брой обхванати деца (Цел: 100% обхват)
Осигуряване на образователни медиатори за връзка между семействата от уязвими групи и училищата.	Директори на училища в общината	Национални програми / МОН	Брой назначени медиатори (Цел: 1–2 медиатори)
Допълнителни занимания по български език за деца, за които той не е майчин, и подкрепа за преодоляване на пропуски.	ДГ / Училища	Национални програми / МОН	Процент намалели отсъствия в училищата

Приоритет 2: Здравеопазване

Развитието на системата на здравеопазване и социални грижи е сред най-важните фактори, формиращи качеството на живота в общината. По данни на НСИ на територията на община Чепеларе няма регистрирани болнични заведения /многопрофилна, специализирана или диспансер/ и лечебни заведения за извънболнична помощ /диагностично-консултативни центрове, медицински центрове, стоматологични центрове и др./ В общината осъществяват дейност няколко общопрактикуващи лекари и стоматолози, които извършват своята дейност в амбулатории. Болничното лечение на населението на община Чепеларе се осъществява в Многопрофилна болница за активно лечение „д-р Братан Шукеров" – гр. Смолян. В град Чепеларе функционира филиал към център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Смолян.

Няма осигурен постоянен достъп до медицински услуги в селата Орехово, Малево, Забърдо, Лилеково, Острица и Зорница, поради тяхната сравнителна отдалеченост от общинския център и поради дефицит на медицински специалисти. През последните години (2024–2026 г.) практиката в общината се сблъсква с няколко предизвикателства:

- **Неравномерно разпределение:**

Повечето лични лекари са концентрирани в общинския център гр. Чепеларе. Обслужването на отдалечените села (като Забърдо, Павелско и Хвойна) се извършва по график в определени дни от седмицата.

- **Застаряване на кадрите:** Подобно на тенденцията в цялата страна, средната възраст на общопрактикуващите лекари в общината е висока, което създава дългосрочен риск за обезпечеността на практиките.

Осигуряването на достъп на населението до базисни здравни грижи, осъществявани в първичната медицинска помощ, е първостепенна задача на всяка система по здравеопазване и важен приоритет за местното самоуправление. Неравномерният достъп до здравни услуги е национален проблем, който е изразен и в община Чепеларе.

Оперативна цел: Подобряване на достъпа до здравни услуги и повишаване на здравната култура сред уязвимите общности.

Конкретна мярка / Дейност	Отговорна институция	Финансиране	Ключови индикатори
Информационни кампании за важността на задължителния имунизационен календар и профилактичните прегледи.	Община Чепеларе, РЗИ–Смолян, лични лекари	РЗИ / Национални програми	Процент ваксинирани деца от рискови групи
Провеждане на лекции за репродуктивно здраве, превенция на ранните бракове и семейно планиране.	Социални услуги в общината, НПО	Програма „Развитие на човешките ресурси“	Брой преминали обучение младежи и родители
Подобряване на достъпа до качествено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост	Община Чепеларе	Програма „Развитие на човешките ресурси“	Брой лица с подобрен достъп до качествено здравеопазване.

Приоритет 3: Заетост и пазар на труда

Заетостта е широко използван показател при анализ и оценка на социално-икономическото развитие на дадена териториална единица. Увеличаването на заетостта създава условия за поддържане и увеличаване на населението. Община Чепеларе се характеризира с много специфичен профил на заетост и пазар на труда:

1. Силно изразена сезонност: Поради ключовото значение на зимния туризъм (к.к. Пампорово и Чепеларе), равнището на безработица се свива драстично през зимните месеци (декември – март), когато се наема масово персонал за хотели, писти и ресторанти. През пролетта и есента равнището традиционно бележи лек сезонен ръст.

2. По-ниски нива от средните за Област Смолян: Чепеларе поддържа относително стабилен пазар на труда. За сравнение, по последни данни на НСИ за Област Смолян като цяло, равнището на безработица е по-ниско в сравнение със средното за областта и е близко до средното за страната.

В община Чепеларе липсва класическото „твърдо ядро“ от неграмотно маргинализирано население, концентрирано в обособени махали. Уязвимите групи тук са географски разпръснати и безработицата сред тях е свързана с липсата на целогодишна заетост, отдалечеността на селата и специфичните нужди на лицата в риск.

Оперативна цел: Повишаване на икономическата активност на безработните лица от уязвимите групи.

	Отговорна институция	Финансиране	Ключови индикатори
Включване на трайно безработни лица в програми за огрaмотяване и придобиване на първична професионална квалификация.	Дирекция „Бюро по труда“ – Смолян (филиал Чепеларе)	Агенция по заетостта / ПРЧР	Брой лица, придобили квалификация
Субсидирана заетост в общински дейности (озеленяване, чистота, поддръжка на инфраструктура и екологични програми).	Община Чепеларе	Национални програми за заетост	Брой наети лица за период над 6 месеца
Активиране на продължително безработни и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство.	Община Чепеларе	Програма „Развитие на човешките ресурси“	Брой лица получили трудово консултиране. Брой лица активно търсещи работа.

Приоритет 4: Жилищни условия и инфраструктура

Жилищните условия и техническата инфраструктура в Община Чепеларе са пряко обвързани с нейния планински релеф, географска отдалеченост и силно развит зимен туризъм. Местната власт фокусира усилията си върху подобряване на уличната мрежа, модернизация на осветлението и повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд.

За разлика от други райони в България, в Чепеларе няма маргинализирани обособени махали с лоши битови условия. Жилищният фонд е преобладаващо масивен и законно изграден. Местната политика за осигуряване на подслон и подобряване на бита е насочена към социално слаби лица, самотно живеещи възрастни хора и семейства в риск от изключване, независимо от техния етнос. Община Чепеларе разполага с две общински жилища. Общинският съвет е приел строги правила за допустимост на настанените в тях, базирани на липсата на собствено имущество и ниски доходи, за да се гарантира, че сградите ще се ползват само от хора в истинска нужда. Цените на наемите за тези лица са запазени на минимални нива без увеличение.

Община Чепеларе активно работи в посока на адаптирането на жизнената среда на възрастните хора в риск. Реализират се проекти като „Грижа в дома в Община Чепеларе“ и „Иновативни здравно-социални услуги“, „Топъл обяд“. Държавно делегирани дейности „Асистентска подкрепа“ и Механизъм лична помощ насочени към поддръжка, доставка на услуги и подобрен достъп за самотноживеещи лица с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване в домашни условия.

Оперативна цел: Подобряване на битовите условия и достъпа до техническа инфраструктура.

Конкретна мярка / Дейност	Отговорна институция	Финансиране	Ключови индикатори
Мониторинг на жилижния фонд и подпомагане на семейства в крайна нищета при кандидатстване за общински жилища.	Община Чепеларе	Общински бюджет	Брой подпомогнати или настанени семейства
Подобряване на инфраструктурата в райони с концентрация на уязвими групи (улично осветление, сметосъбиране).	Община Чепеларе	Национални и европейски програми / Общински бюджет	Ремонтирани линейни метри улици / нови съдове за смет

Приоритет 5: Върховенство на закона и недопускане на дискриминация

В Община Чепеларе се отчита изключително ниско ниво на престъпност, липса на етническо напрежение и стабилно върховенство на закона. Няма

обособени сегрегирани училища или паралелни общности. Институциите не отчитат прояви на дискриминация на етническа или религиозна основа. Отношенията между жителите в града и малките населени места се характеризират с традиционна за Родопите толерантност и съвместно честване на местни и официални празници. Всички граждани, включително лицата от уязвими групи в риск от социално изключване, имат равен и безпрепятствен достъп до общинската администрация, Дирекция „Социално подпомагане“ и структурите на МВР.

Усилията на общината по линия на недопускането на дискриминация са насочени основно към хората с увреждания и трудноподвижните възрастни лица в застаряващите села. Мерките включват подобряване на физическия достъп до обществени сгради и предоставяне на мобилни административни и здравно-социални услуги по домовете.

Към общината функционира Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН), която работи в тясна връзка с училищата (като СУ „Васил Дечев“) и детските градини. Дейността ѝ е фокусирана върху ранна превенция на отпадането от училище, агресията в клас и проявите на нетолерантност.

Оперативна цел: Противодействие на езика на омразата и насърчаване на толерантността.

Конкретна мярка / Дейност	Отговорна институция	Финансиране	Ключови индикатори
Честване на традиционни празници на етносите и провеждане на съвместни културни и спортни събития за деца.	Читалища в община Чепеларе, Общината	Общински културен календар	Брой проведени интеркултурни събития
Подобряване на мерките за закрила на малолетни и непълнолетни лица, принадлежащи към етнически малцинства, както и на деца, живеещи в домакинства с дълбока бедност	Община Чепеларе, ДГ, училища,ДСП-Смолян	Национални и европейски програм	Брой подкрепени деца и семейства

Заключение:

Успешната реализация на настоящия Общински план за действие е ключов инструмент за поддържане на социалното сближаване, икономическата стабилност и високото качество на живот в Община Чепеларе. Настоящият документ отразява специфичния демографски и етнокултурен профил на общината, който се характеризира с висока степен на етническа хомогенност, липса на сегрегирани общности, но и с изразени предизвикателства, свързани със застаряването на населението в малките населени места.

Поради тези специфики, фокусът на местните политики в Чепеларе е насочен не към изолирани етнически мерки, а към универсална подкрепа за всички уязвими и маргинализирани групи в риск от социално изключване. Чрез интегрирането на дейности в сферите на качественото образование, устойчивата заетост, достъпното здравеопазване и модерната техническа инфраструктура, общината си поставя за цел да гарантира равен старт за всяко дете и сигурност за възрастните граждани.

Постигането на заложените индикатори ще бъде резултат от координираните усилия на общинската администрация, образователните институции, Дирекция „Бюро по труда“, Дирекция „Социално подпомагане“ и гражданския сектор, с активното финансово подпомагане от националния бюджет и европейските програми. С изпълнението на този план Община Чепеларе ще затвърди позицията си на сигурен, толерантен и социално отговорен регион, в който върховенството на закона и зачитането на човешкото достойнство са споделена ценност за цялата общност.

Планът за действие на Община Чепеларе е отворен документ, който подлежи на допълване и актуализиране.